

Gemeente door monumentenbeleid diep in rode cijfers

DOESBURG ZET RESTAURATIES OP LAAG PITJE

Het Oostgelderse Doesburg heeft het zeer voortvarende restauratiebeleid van de afgelopen jaren op een zacht pitje gezet.

Doesburg is één van de vele gemeenten in Nederland die met de restauratie van monumenten in financiële problemen is gekomen.

Oorzaak is niet alleen de lege monumentenpot bij CRM, maar bovenal het inzakken van de huizenmarkt. De gemeente, die 150 monumenten telt, kocht tot nu toe steeds panden aan die voor restauratie in aanmerking komen en deed ze dan, na de opknafbeurt, in de verkoop.

Dat systeem werkte voorbeeldig tot enkele jaren geleden de woningmarkt instortte. Aankoop- en restauratie-kosten kwamen er in Doesburg ten eenmale niet meer uit. Gerestaureerde panden stonden vele maanden, soms wel een jaar, leeg.

EEN MILJOEN VERLOREN

Op de laatst gereedgekomen restauratie van acht panden binnen het beschermde stadsgezicht is, aan- en verkoop meegerekend, één miljoen verloren. Het verlies is inmiddels met een lening gedekt, maar de gevolgen blijven 40 jaar lang op de begroting zichtbaar met een jaarlijkse last van 100.000 gulden.

De toekomst biedt een nog grauwer perspectief door de andere wijze waarop het Rijk de algemene uitkering wil regelen aan de gemeenten. Niet meer op basis van het aantal inwoners (Doesburg heeft er bijna 10.500), maar op grond van het bebouwingsoppervlak. Die andere opzet valt samen met een afbouw in 10 jaar van de voor Doesburg zo belangrijke verfijningsuitkering voor historische stadskernen. Hoewel compensatie plaats vindt, dekt dit bij lange na niet het verlies, vergeleken met de huidige inkomstenbron.

De strop is, uitgesmeerd over die 10 jaar en teruggeprojecteerd op de huidige situatie, nu al één miljoen 46 duizend gulden per jaar.

ARTIKEL-12-GEMEENTEN

Al die tegenvallers bij elkaar geteld, maakt het zo vaak voor heel Oost-Gelderland ten voorbeeld gestelde Doesburgse monumentenbeleid plaatselijk niet langer verkoopbaar. De gemeente dreigt af te glijden naar de artikel-12-status en dat is niet erg als het Rijk de financiële verantwoordelijkheid daarvoor maar wil accepteren. Dan kunnen de ook miljoenen vergende restauraties van beeldbepalende en beeldondersteunende objecten rustig doorgaan, in plaats van de kaalslag- en nieuwbouw-invulling, waartoe nu – noodgedwongen – is besloten. Het gemeentebestuur heeft vorig jaar, bij het uitbrengen van de begroting, een proefballonnetje opgelaten, maar Den Haag trapt niet in de gezochte rijkshulp-status om de restauraties veilig te stellen.

De pil is bitter: enkele niet-beschermde objecten van beeldondersteunende waarde gaan nu plat. Voor drie sterk vervallen woningen in de Heerenstraat (nrs. 7, 9 en 11) is geen redding meer mogelijk, ondanks de geldende restauratieplannen. Er komt, in een aangepaste sfeer, nu woningwet-nieuwbouw voor één- en tweepersoonshuishouders.

NAUWELIJKS ANDERE KEUS

Doesburg levert in op het door Van Walsum (thans burgemeester van het naburige Rheden) zo grondig in de jaren zeventig opgebouwde monumentenbeleid.

De gemeente heeft, in deze tijd van economische malaise nauwelijks andere keus. Steeds luider worden de protesten vanuit de bevolking over het langzamerhand als 'hobbyisme' uitgelegde, allesoverheersende monumentenbeleid van de laatste jaren. En dat dan in vergelijking tot de geringe aandacht voor andere noodzakelijk geachte voorzieningen. Er wordt bijvoorbeeld al jaren geklaagd over het ontbreken van een cultureel centrum.

De jeugd heeft, omdat de gemeente niet in de leemte kon voorzien, heel provisorisch haar

eigen ontmoetingsruimten gecreëerd. Plannen van gemeentezijde voor beter onderdak zijn er eindelijk, maar nu is er weer hoofdpijn over de inrichtingskosten. Ook de huisvesting van buitenlandse arbeiders laat te wensen over omdat er geen geld is om op de behoefte in te spelen.

Doesburg stapt nu over op wat wordt omschreven als een 'selectief beschermingsbeleid'. Eind september hechtte de gemeenteraad zijn goedkeuring aan het overeenkomstige voorstel van burgemeester en wethouders.

SLOOPVERGUNNINGEN AKELIG DICHTBIJ

De praktijk is dat de urgente restauratie van een tiental monumenten in gemeente-bezit voorlopig op de lange baan wordt geschoven. 'Voorlopig', maar misschien wel voor 'altijd', want bij opknaf moet in elk geval zekerheid bestaan dat de gemeente er niets op toelegt om de schuldenlast niet verder te laten oplopen. Omdat er ook in die tien panden heel wat is geïnvesteerd kan dat in een enkel geval de aanvraag om een sloopvergunning akelig dichtbij brengen.

Nu zijn het nog onbeschermde bouwkarakteristieken die worden platgewalst, straks misschien wel de beschermde monumenten. Het antwoord op zo'n ongunstige ontwikkeling zal in de eerste plaats uit Den Haag moeten komen. Doesburg zelf heeft, een enkele slipper daargelaten, de afgelopen 12 jaar heel wat goede wil getoond. Nu het er financieel echt op aankomt, voelt het oude IJsselstadje zich danig in de steek gelaten.

Rob Lureman

Documentatie: Raadsstukken gemeente Doesburg, telefonische informatie gemeentesecretarie, historisch archief dagblad De Gelderlander/Doetinchem, artikelen De Graafschapbode/Doetinchem.

De drie pandjes, van beeldondersteunende waarde, aan de Doesburgse Heerenstraat die tot afbraak zijn gedoemd. Het restauratieplan belandde, door de financiële noodsituatie, in de prullemand.

Foto: Henk Westerveld, Aalten.

